

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Analýza příjmů a výdajů města Pardubice v letech 2004, 2005, 2006

Michaela Šiklová

Bakalářská práce

2008

PODKLAD PRO ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA:	OSOBNÍ ČÍSLO:
ŠIKLOVÁ Michaela	Svobodná Ves 6; Horka I	E0400318

NÁZEV TÉMATU ČESKY:

Analýza příjmů a výdajů města Pardubic v letech 2004, 2005, 2006

NÁZEV TÉMATU ANGLICKY:

VEDOUCÍ PRÁCE:

PhDr. Miloš Charbuský, CSc.

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Úvod

1. Obecná část

1.1 Pojem obce

1.2 Rozpočet obce

1.3 Peněžní operace

2. Praktická část

2.1 Charakteristika města Pardubic

2.2 Rozpočet města Pardubic

2.3 Analýza příjmů

2.4. Analýza výdajů

2.5 Financování

3. Závěr

3.1 Rekapitulace příjmů

3.2 Rekapitulace výdajů

3.3 Zhodnocení hospodaření města Pardubic

Seznam použité literatury

Seznam příloh

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

Kinšt, J. Rozpočtová skladba. Praha: Pragoeduca, 2004

Melion, M. Hospodaření a podnikání obcí. Hradec Králové: E. I. A., 1997

Melion, M. Finance územních samospráv. Hradec Králové: E. I. A., 2000

Peková, J. Hospodaření obcí a rozpočet. Praha: Codex Bohemia, s. r. o., 1997

Peková, J., Pilný, J., Jetmar, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. Praha: ASPI, 2005

Pilný, J. Veřejné finance. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2005

Toth, P. Ekonomika měst a obcí. Praha: VŠE, 1998

Finanční vypořádání města Pardubic za rok 2004

Finanční vypořádání města Pardubic za rok 2005

Finanční vypořádání města Pardubic za rok 2006

zákon č. 128/2000 Sb., o obcích
zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

**PODPIS
STUDENTA:**

DATUM:

**PODPIS
VEDOUcíHO
PRÁCE:**

DATUM:

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou bych chtěla poděkovat svému vedoucímu bakalářské práce PhDr. Miloši Charbuskému, CSc. za poskytnuté informace, cenné rady a konzultace, které mi pomohly při zpracování práce.

Michaela Šiklová

SOUHRN

Bakalářská práce se zabývá postavením a fungováním územní samosprávy v České republice. Popisuje také problematiku obecních rozpočtů. Tuto práci jsem rozdělila na část teoretickou a praktickou. Část teoretická přibližuje údaje a informace, které se týkají hospodaření měst a obcí. Je zde vysvětlen i způsob financování činností v municipalitách. Část praktická analyzuje hospodaření města Pardubice v letech 2004, 2005 a 2006. V závěru jsou stručně shrnuty poznatky, které vyplývají z praktické části a osobní názor na hodnocení hospodaření města Pardubice.

KLÍČOVÁ SLOVA

hospodaření, Pardubice, příjmy, rozpočet, výdaje

TITLE

Analysis of revenues and expenditures of the town of Pardubice in the years 2004, 2005, 2006

ABSTRACT

The bachelor work deals with the position and function of territorial autonomy in the Czech republic. It paints the probléme of municipal budgets too. This work is devided into the theoretical part and the practical part. The theoretical part summarizes the data and the information conserning the ekonomy of municipalities. It explains to the way of financing of the projects which belong to the activities of a municipality too. The practical part analyses the economy of the town of Pardubice in the years 2004, 2005 and 2006. In the conclusion of this work there are briefly summarized information resulting from the practical part and the personal evaluation of the ekonomy of the town of Pardubice is also included.

KEYWORDS

economy, Pardubice, receipts, budget, expenditures

Obsah

1	Úvod.....	9
2	Obecná část	11
2.1	Pojem obec	11
2.1.1	Druhy obcí.....	11
2.1.2	Orgány obce	12
2.2	Rozpočet obce	13
2.3	Rozpočtový proces	14
2.4	Peněžní operace.....	18
2.4.1	Příjmy rozpočtu obce	18
2.4.2	Výdaje rozpočtu obce.....	21
2.4.3	Financování	23
3	Praktická část	24
3.1	Charakteristika města Pardubice	24
3.2	Příjmy	25
3.2.1	Daně z příjmů	26
3.2.2	Poplatky a daně z vybraných činností.....	27
3.2.3	Majetkové daně (daně z nemovitostí)	27
3.2.4	Příjmy z vlastní činnosti a odvody organizací	28
3.2.5	Příjmy ze sankčních plateb a pokut.....	28
3.2.6	Příjmy ostatní nedaňové	28
3.2.7	Kapitálové příjmy.....	28
3.2.8	Přijaté dotace	29
3.3	Výdaje	30
3.3.1	Městská policie.....	31
3.3.2	Kancelář tajemníka.....	31

3.3.3	Kancelář primátora.....	32
3.3.4	Odbor školství.....	32
3.3.5	Odbor právní.....	32
3.3.6	Odbor informačních technologií.....	32
3.3.7	Odbor sociálních věcí.....	33
3.3.8	Odbor správy obecního majetku.....	33
3.3.9	Odbor životního prostředí.....	34
3.3.10	Investiční odbor.....	34
3.3.11	Stavební úřad.....	35
3.3.12	Odbor dopravy.....	35
3.3.13	Odbor rozvoje a strategie.....	36
3.3.14	Odbor kultury.....	36
3.3.15	Ekonomický odbor.....	36
3.4	Financování.....	37
4	Závěr.....	38
	Použitá literatura.....	40
	Seznam tabulek.....	41
	Seznam grafů.....	42
	Seznam zkratk.....	43
	Seznam příloh.....	44

1 Úvod

Tématem mé bakalářské práce je problematika hospodaření měst a obcí v České republice. K analýze jsem si vybrala město Pardubice, kde žiji již třetím rokem.

Zpracování tohoto tématu je komplikované z hlediska rozsáhlé škály informací a údajů, které se hospodaření města týkají. Vzhledem k rozsahu bakalářské práce není možné danou problematiku podrobně popsat, proto má práce tuto tematiku pouze přibližuje a nastiňuje.

Abych se lépe orientovala v hospodaření města, strávila jsem 75 pracovních hodin jako praktikantka na Magistrátu města Pardubice, konkrétně na Odboru životního prostředí. Zde jsem lépe pronikla do fungování magistrátu a pochopila práci zaměstnanců úřadu.

Jak jsem již uvedla, cílem mé bakalářské práce je souhrnně zpracovat problematiku hospodaření měst a obcí se zaměřením na město Pardubice.

K naplnění záměru práce byly stanoveny následující dílčí cíle:

1. vymezit postavení a význam municipalit
2. charakterizovat hospodaření měst a obcí se svěřenými rozpočtovými prostředky
3. analyzovat a zhodnotit hospodaření města Pardubice

V obecné části jsem vysvětlila základní pojmy, které souvisejí s danou problematikou. Definovala jsem pojem obec, přiblížila orgány obce a charakterizovala rozpočet obce. Zaměřila jsem se také na rozpočtový proces, rozpočtovou skladbu, na příjmy a výdaje obce.

V praktické části jsem analyzovala příjmy a výdaje města Pardubice v letech 2004, 2005, 2006. Tato část je jádrem bakalářské práce.

V závěrečné části jsem se pokusila shrnout vývoj příjmů a výdajů, přiblížit celkové hospodaření municipality.

2 Obecná část

2.1 Pojem obec

Problematika obcí je vymezena zákonem č. 2/2003 Sb., o obcích (obecní zřízení). Podle tohoto zákona¹ je obec základním územním samosprávným společenstvím občanů, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce.

Z této definice vyplývají tři základní znaky obce:

- území (územní celek)
- občané (osoby s trvalým nebo přechodným pobytem, osoby s čestným občanstvím, právnické osoby, podnikatelé, kteří působí na území obce)
- právo na samosprávu (na katastrálním území obce).

Působnost obce můžeme charakterizovat jako souhrn úkolů, resp. okruh otázek, které určitá organizace projednává, rozhoduje o nich a za jejich řešení nese odpovědnost.

Působnost obce dělíme na vlastní a přenesenou působnost. Vlastní (samostatná) působnost se týká záležitostí, které obec sama spravuje jako veřejno-právní korporace. Jedná svým vlastním jménem a na vlastní zodpovědnost. Přenesená působnost znamená vykonávání státní správy, která byla na obec přenesena.

2.1.1 Druhy obcí

Obce můžeme dělit na²:

- obce, které nejsou městy
- města (obce, které mají nad 3000 obyvatel, pokud tak stanoví předseda Poslanecké sněmovny)

¹ Zákon č. 2/2003 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, § 1.

² Peková, J., Pilný, J. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. Praha: ASPI, 2005, s. 107.

- obce s pověřenými obecními úřady a obce s rozšířenou působností (zabezpečují výkon státní správy nad rámec přenesené působnosti)
- statutární města (města se zvláštním postavením, jejich území se může členit na městské obvody nebo městské části s vlastními orgány samosprávy)
- Hlavní město Praha
- městyse (pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny).

2.1.2 Orgány obce

V demokratických zemích, a tedy i v České republice, se na municipální úrovni využívají dva typy orgánů³:

1. Volené orgány, které jsou složené z volených zástupců občanů, můžou být doplňovány dobrovolnými orgány, v nichž dobrovolně pracují členové – občané. Volené orgány zpracovávají hospodářskou a rozpočtovou strategii, která se týká rozvoje obce, stanoví cíle municipální politiky a nástroje dosažení cílů, provádějí také kontrolu výkonných orgánů.

2. Výkonné orgány, tj. odbory s placenými odbornými (jmenovanými) zaměstnanci.

Základním obecním orgánem je obecní zastupitelstvo, které je voleno na čtyřleté volební období v komunálních volbách. Počet členů je závislý na počtu obyvatel a velikosti územního obvodu obce. Pro statutární město Pardubice, které je tématem mé práce, je podle zákona o obcích doporučováno 25 – 45 členů. Zastupitelstvo obce volí ze svých členů starostu, zástupce starosty a další členy obecní rady a stanoví jejich počet. Jednání zastupitelstva jsou přístupná veřejnosti. Zastupitelstvo např. schvaluje rozpočet obce a závěrečný účet obce, rozhoduje o spolupráci s jinými obcemi, zřizuje a ruší příspěvkové organizace a organizační složky obce.

³ Peková J., Hospodaření obcí a rozpočet. Praha: Codex Bohemia, 1997, s. 45.

2.2 Rozpočet obce

Obec je v hospodářských a finančních vztazích právnická osoba s příslušnými právy a povinnostmi. Může vstupovat do všech právně přípustných vztahů, o kterých sama rozhoduje a také za ně nese plnou odpovědnost. Podmínky pro hospodaření obcí jsou upraveny zákonem o rozpočtových pravidlech republiky č. 218/2000 Sb., zákonem č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům a zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a dalšími právními předpisy⁴. Výši některých příjmů municipálních rozpočtů každoročně upravuje zákon o státním rozpočtu na příslušný rok.

Všeobecně platí, že předpokladem dobrého hospodaření každého ekonomického subjektu je správně sestavený rozpočet. Ten obce sestavují na příslušný kalendářní rok a při jeho tvorbě se musí snažit co nejpřesněji odhadnout výši svých reálných příjmů a velikost svých výdajů.

Rozpočet obce můžeme chápat jako⁵:

1. Decentralizovaný peněžní fond, ve kterém se soustřeďují různé druhy příjmů a který je tvořen, rozdělován a používán na principu nenávratnosti, neekvivalence a dobrovolnosti.

2. Účetní bilance, která bilancuje příjmy a výdaje rozpočtu.

Hospodaření obce můžeme charakterizovat vztahem:

$$F_1 + P - V = F_2, \text{ kde}$$

F_1 stav peněžních prostředků na počátku roku,

P příjmy,

V výdaje,

F_2 stav peněžních prostředků na konci roku.

⁴ Pilný, J. Veřejné finance. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2005, s. 84.

⁵ Peková, J., Pilný, J. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. Praha: ASPI, 2005, s. 233.

Je-li $F_2 > F_1$ (kladný přebytek) vytváří se finanční rezerva, je-li $F_2 < F_1$ (schodek) je nutné hledat další finanční prostředky (např. finanční rezervy z minulých let, úvěr).

Dlouhodobým cílem hospodaření obce by měl být vyrovnaný rozpočet, tedy $P = V$, popřípadě přebytkový rozpočet, kdy $P > V$.

3. Finanční plán. V České republice je rozpočet základem finančního hospodaření každé municipality. Podle zákona o rozpočtových pravidlech⁶ územní samosprávy se sestavuje na rozpočtové období, tj. 1 kalendářní rok. Střednědobé finanční plány (rozpočtové výhledy) zpracovávají pouze větší obce. Menším obcím jeho zpracování komplikuje především schopnost odhadu budoucích příjmů, výdajů a problémy v organizační oblasti (nedostatečná kvalifikace orgánů).

4. Nástroj prosazování cílů municipální a regionální politiky sloužící ke splnění volebních programů obcí.

Mezi hlavní úkoly, které každá obec musí plnit, patří na prvním místě úkoly ekonomické povahy - zajištění veřejných statků v požadovaném množství a kvalitě pro své občany. Mezi tyto úkoly se řadí především péče o místní komunikace a veřejné osvětlení, péče o bezpečnost obyvatel a jejich majetek, sociální péče, péče o kvalitu životního prostředí, péče o hospodářskou část provozu předškolních zařízení a základních škol. Předpokladem k plnění těchto a dalších úkolů je dostatek finančních prostředků.

2.3 Rozpočtový proces

Rozpočtovým procesem obce rozumíme činnost orgánů obcí, která je spojená se sestavováním návrhu rozpočtu obce, s jeho schválením, realizací a také jeho kontrolou.

Rozpočtový proces můžeme rozdělit do následujících etap: sestavení návrhu rozpočtu, projednání a schválení návrhu rozpočtu, plnění rozpočtu a jeho následná kontrola, přehled o skutečném vývoji plnění rozpočtu – závěrečný účet.

⁶ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

Návrh rozpočtu provádí výkonný orgán obce, většinou finanční odbor a před schválením, které provádí zastupitelstvo, se projednává ve finančním výboru. Případné připomínky těchto orgánů finanční odbor zpracuje do návrhu rozpočtu. Rozpočet musí být reálný, pravdivý a úplný. Tyto zásady mají velký význam při kontrole plnění rozpočtu a jeho následném vyhodnocení během roku. Přehled o skutečném vývoji plnění a vyhotovení závěrečného účtu sestavuje finanční odbor a rada. Závěrečný účet je k dispozici veřejnosti.

Jak jsem již zmínila, při vytváření obecního rozpočtu je nutné dodržovat několik základních zásad. Jedná se především o⁷:

- jednotnost – zásady a pravidla upravuje zákon,
- periodičnost – sestavení a schválení na každý kalendářní rok,
- reálnost a pravdivost – rozpočet musí odrážet skutečné příjmy a výdaje,
- úplnost – rozpočet musí obsahovat veškeré příjmy a výdaje,
- maximalizaci příjmů – musí být doprovázena jejich efektivním využíváním,
- časové použití rozpočtových prostředků – musí být použity v určitém období, nyní rozpočtový rok,
- účelovost prostředků – pozorujeme při hospodaření se státními dotacemi,
- povinné provádění změn – pokud dojde ke schodku nebo nesplnění příjmů,
- vymezení odpovědnosti za rozpočtové hospodaření – odpovědnost má ten, komu byly prostředky svěřeny,
- dlouhodobou vyrovnanost – obecní rozpočet by měl být schvalován jako vyrovnaný,
- publicitu – rozpočet je veřejná listina, do které mohou občané obce nahlížet a vyjadřovat se k hospodaření,
- průhlednost a srozumitelnost – forma rozpočtu musí být jasná a srozumitelná pro veřejnost.

Příjmy a výdaje veřejných rozpočtů závazně člení tzv. rozpočtová skladba neboli rozpočtová kvalifikace. Jedná se o systematické, jednotné a přehledné třídění příjmů a

⁷ Toth, P. *Ekonomika měst a obcí*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1998, s. 92.

výdajů z různých hledisek, přičemž musí být respektována zásada jednotnosti, závaznosti, stability a srozumitelnosti. V současné době rozpočtovou skladbu upravuje vyhláška MF ČR č. 440/2006 Sb. O rozpočtové skladbě, s účinností od 18.9.2006.

Rozpočtová skladba využívá 4 základní druhy třídění příjmů a výdajů⁸:

1. Kapitolní (organizační) třídění

V ČR je závazné jen u státního rozpočtu, pro obce a kraje je toto třídění nepovinné. Pokud ho obec použije, tak odpovídá organizační struktuře obecního úřadu a navazuje na členění státního rozpočtu. V roce 2007 bylo celkem kapitol státního rozpočtu.

Pro označení kapitol se používá tři čísel. Pro obce platí označení 7XX. Kapitoly, které používá obec uvádím v následující tabulce.

Tabulka 1 Kapitoly rozpočtu obce

Číslo kapitoly	Kapitola	Číslo kapitoly	Kapitola
702	Vodní hospodářství a životní prostředí	716	Kultura
709	Zemědělství a výživa	719	Vnitřní správa
710	Doprava	728	Práce a sociální věci
711	Obchod	739	Místní hospodářství
714	Školství	740	Výstavba
715	Zdravotnictví	741	Všeobecná pokladní správa

Zdroj: Rozpočtová skladba ČR

⁸ Peková, J. Hospodaření a finance územní samosprávy. Praha: Management Press, 2004, s. 226.

2. Druhové třídění

Toto třídění se týká všech peněžních operací, které dělí do tří peněžních operací tj. příjmy (inkasa), výdaje (platby) a financování. Druhové třídění rozlišuje peněžní operace do osmi tříd:

a) příjmové operace	1. daňové příjmy
	2. nedaňové příjmy
	3. kapitálové příjmy
	4. přijaté dotace
b) výdajové operace	5. běžné výdaje
	6. kapitálové výdaje
	7. ostatní výdaje
c) financování	

Druhové třídění používá čtyřmístného kódu, které umožňuje odlišit třídy (první číslice), seskupení položek (druhá číslice), podseskupení položek (třetí číslice) a jednotlivou položku (čtvrtá číslice).

Například:

Třída 1 – Daňové příjmy,

Seskupení položek 11 – Daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů,

Podseskupení položek 111 – Daně z příjmů fyzických osob

Položka 1111 – Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti

3. Odvětvové (funkční) třídění

Příjmy a výdaje se třídí podle odvětví (tj. do jakých oblastí jsou finanční prostředky vydávány). Výdaje se třídí všechny, z příjmů pouze vybrané nedaňové a kapitálové. Opět se využívá čtyřmístný kód, kde první číslice znamená skupinu, druhá číslice oddíl, třetí číslice pododdíl a čtvrtá číslice paragraf.

4. Konsolidační třídění

Rozpočtová skladba upravuje tzv. konsolidační třídění, kdy prvkem skladby jsou tzv. záznamové jednotky. Konsolidace umožňuje vyloučit duplicity na základě interních transferů mezi fondy, korekci příjmů na straně jedné a korekci výdajů na straně druhé, při započítávání příjmů a výdajů (tzn. vyloučení peněžních převodů mezi fondy a rozpočtem, převodů mezi zřizovatelem a organizační složkou a mezi veřejnými rozpočty různých úrovní, např. státní rozpočet – rozpočet obce, rozpočet obce – rozpočet příspěvkové organizace atd.).

2.4 Peněžní operace

2.4.1 Příjmy rozpočtu obce

Na členění příjmů územních samosprávných celků je několik pohledů. Závazně je třídí platná rozpočtová skladba. Nejobvyklejší je dělení na příjmy nenávratné a návratné.

Nenávratné příjmy se člení na příjmy daňové, do nichž zahrnujeme podíly na sdílených a svěřených daních, místní a správní poplatky, dále na příjmy nedaňové, kam patří příjmy z vlastního podnikání, uživatelské poplatky, pokuty, příjmy z vlastní správní činnosti a z mimorozpočtových fondů. Další skupinou jsou dotace (transfery), které dělíme na účelové a neúčelové.

Příjmy návratné se skládají z úvěrů a půjček od komerčních bank, z emisí komunálních obligací a z návratných půjček a finanční výpomoci od jiných subjektů.

Další členění příjmů rozpočtu obce uvádí zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Ten dělí příjmy na 11 základních skupin⁹:

- příjmy z vlastního majetku a majetkových práv,

⁹ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů,

- příjmy z výsledků vlastní hospodářské činnosti,
- příjmy z hospodářské činnosti právnických osob, pokud jsou příjmem obce, která organizaci zřídila nebo založila,
- příjmy z vlastní správní činnosti včetně příjmů z výkonů státní správy, k nimž je obec pověřena podle zvláštních zákonů, zejména ze správních poplatků z této činnosti, příjmy z vybraných pokut a odvodů uložených v pravomoci obce,
- výnosy z místních poplatků,
- výnosy daní nebo podíly na nich,
- dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů,
- dotace z rozpočtu kraje,
- prostředky získané správní činností ostatních orgánů státní správy, jestliže jsou podle zvláštních zákonů příjmem obce,
- přijaté peněžité dary a příspěvky,
- jiné příjmy, které podle zvláštních zákonů patří do příjmů obce.

Daňové příjmy

V rozpočtech obcí daňové příjmy představují nejvýznamnější zdroj příjmů. Jsou to druhy příjmů, které vyplývají z daní, jež jsou v daném státě vybírány a přidělovány jednotlivým rozpočtům podle zákonem stanoveného daňového určení. V ČR se jedná o zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. Podle tohoto zákona daňové příjmy rozpočtu obcí tvoří¹⁰:

- 100% výnos daně z nemovitostí (příjemcem je obec, na jejímž území se nemovitost nachází),
- podíl na 20,59 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty,
- podíl na 20,59 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně podle zákona o daních z příjmů,

¹⁰ Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů, § 4.

- podíl na 20,59 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- podíl na 20,59 % z 60 % celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků,
- podíl na 20,59 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob,
- 30 % z výnosu záloh na daň z příjmů fyzických osob, které mají na území obce trvalé bydliště ke dni jejich splatnosti, a výnos daně (vyrovnání a dodatečně přiznaná nebo dodatečně vyměřená daň) z příjmů fyzických osob, které měly na území obce bydliště k poslednímu dni zdaňovacího období, k němuž se daňová povinnost vztahuje,
- 100 % daň z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušná obec,
- podíl na 1,5 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně z příjmů (podle počtu zaměstnanců v obci k celkovému počtu zaměstnanců v České republice).

Mezi příjmy daňového charakteru zahrnujeme také správní a místní poplatky. Správní poplatky obce vybírají podle zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích za správní úkony, které vykonávají v rámci přenesené působnosti. Jedná se např. o výpis z matrik, vystavení dokladů, provoz hracích automatů. Jejich výše je určena sazebníkem, jen výjimečně může být poplatek prominut.

Místní poplatky jsou upraveny zákonem 565/1990 Sb., o místních poplatcích. Tyto poplatky si municipality samy spravují a vybírají. Mají fakultativní charakter. O druhu poplatku a jeho přesné výši (zákon stanovuje maximální sazby nebo rozpětí sazeb) rozhoduje zastupitelstvo obce.

V současné době jsou vybírány tyto poplatky¹¹:

¹¹ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 1.

- poplatek ze psů,
- poplatek za lázeňský a rekreační pobyt,
- poplatek za užívání veřejného prostranství,
- poplatek ze vstupného,
- poplatek z ubytovací kapacity,
- poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst,
- poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,
- poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace.

Nedaňové příjmy

Mezi nejčastější nedaňové příjmy patří především příjmy z vlastní hospodářské činnosti. Další důležitou položkou jsou zisky municipálních podniků. Na úrovni obcí mohou být významným zdrojem příjmů také uživatelské poplatky za smíšené statky a služby, které jsou založeny na zásadě prospěchu a užitku ze spotřeby statku.

Dotace

Obce nejsou finančně soběstačné a potřebují finanční prostředky z rozpočtové soustavy. Dotace tvoří důležitou část příjmů jejich rozpočtů. Rozlišujeme dotace specifické účelové (jsou poskytovány na předem stanovený účel, obec je zodpovědná za jejich užití k tomuto účelu) a dotace všeobecné neúčelové (obec je může použít dle vlastního uvážení). Dotace mohou být běžného (zejména neúčelové dotace) nebo kapitálového charakteru (především účelové dotace).

2.4.2 Výdaje rozpočtu obce

Zabezpečování veřejných statků pro místní obyvatele je nejdůležitějším úkolem obcí. Nároky občanů na poskytované služby neustále rostou a vytvářejí tak tlak na municipalitu, která je nucena co nejehospodárněji nakládat se svými finančními prostředky.

Velikost výdajů je ovlivněna rozpočtovými příjmy a také rozsahem odpovědnosti a pravomocí při zabezpečování veřejných statků.

Základní členění výdajů je na plánované a neplánované.

Plánované (plánovatelné) výdaje můžeme předem poměrně přesně určit. Většina těchto výdajů jsou opakující se výdaje a mají mandatorní charakter.

Neplánované výdaje jsou především nahodilé výdaje. Jejich vznik a výše lze jen těžko odhadnout. Patří sem např.: výdaje sankčního charakteru nebo výdaje na odstraňování škod způsobené živelnými pohromami. Obvykle jsou financovány z rezerv.

Podle ekonomického hlediska dělíme výdaje na běžné a kapitálové.

Běžné tvoří asi 2/3 celkových výdajů obce a slouží k financování běžných, pravidelně se opakujících potřeb v příslušném rozpočtovém období. Jsou spojeny s platy zaměstnanců, se sociálními dávkami, s platbami za materiál, palivo, energii, vodu.

Kapitálové výdaje, které tvoří přibližně 1/3 výdajů obce, slouží k financování dlouhodobých, zejména investičních potřeb. Obvykle přesahují období jednoho rozpočtového roku. Jedná se o financování investic v oblasti technické infrastruktury, výstavbu bytů.

Výdaje obce můžeme také rozdělit do těchto skupin¹²:

- výdaje na vlastní činnost obce a činnosti jí zřízených organizací,
- dotace a návratné finanční výpomoci právnickým osobám, fyzickým osobám a jiným obcím,
- splátky přijatých úvěrů a půjček (i s úroky) a návratných finančních výpomocí,

¹² Toth, P. *Ekonomika měst a obcí*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1998, s. 131.

- výdaje související s účastí na finančním trhu (vlastní emise komunálních obligací, nákup cenných papírů jiných emitentů),
- příspěvky na společnou činnost na základě sdružení obcí.

2.4.3 Financování

Financování můžeme definovat jako přijetí finančních prostředků návratného charakteru související s likviditou a v návaznosti na závazné třídění inkas a plateb podle rozpočtové skladby, tj. zabezpečení finančních zdrojů a jejich splátky, poskytované půjčky jiným subjektům a příjmy z jejich splátek, nákup cizích akcií a dluhopisů (zhodnocení finančních prostředků pomocí úroků a dividend). Jedná se tedy o operace, které zabezpečují financování schodku hospodaření nebo využití přebytku hospodaření a jeho zhodnocení.

Základní rovnice rozpočtové skladby¹³:

PŘÍJMY – VÝDAJE = PŘEBYTEK (+) = FINANCOVÁNÍ (+)

PŘÍJMY – VÝDAJE = SCHODEK (-) = FINANCOVÁNÍ (-)

¹³ Peková, J. Hospodaření a finance územní samosprávy. Praha: Management Press, 2004, s. 232.

3 Praktická část

3.1 Charakteristika města Pardubice

Pardubice leží ve východních Čechách na soutoku Labe a Chrudimky. Rozloha města činí téměř 78 km². Žije zde přes 88 tisíc obyvatel.

První dochovaná zmínka o existenci Pardubic pochází z roku 1295, kdy papež Bonifác VIII. vyhláší ve městě klášter cyriaků a chrám sv. Bartoloměje. Prvním vlastníkem Pardubic na počátku 14. století byl Púta z Dubé. V roce 1325 vyměnili synové Púty z Dubé Pardubice s rytířem Arnoštem z Hostýně. Jeho syn Arnošt z Pardubic byl prvním pražským arcibiskupem. Poté přichází šlechtický rod – páni z Pardubic, kteří měli ve svém znaku přední bílou polovinu koně se zlatou uzdou na červeném štítu. Arnoštova závěť z roku 1340 je prvním dokladem o existenci Pardubic jako města, tedy přesněji řečeno jako poddanského městečka. V roce 1390 byla postoupena část panství Hanušovi z Milheimu. Na počátku husitských válek se dalším majitelem stal Viktorín Boček z Kunštátu. V době husitských válek Pardubice pravděpodobně získal úchvatem moravský šlechtic Jan Hlaváč z Mitrova¹⁴.

V roce 1491 Pardubice koupil Vilém z Pernštejna. Vedle zvelebování města a panství se pustil i do pozdně gotické přestavby zdejšího vodního hradu na pohodlný zámeček. Ten můžeme obdivovat dodnes. Pernštejnům také vděčíme i za celé historické městské jádro s renesančním náměstím, malebnými uličkami a s dominantou Pardubic – Zelenou bránou. Pardubické staré město je od roku 1964 městskou památkovou rezervací. Pernštejní prodali panství v roce 1560 arciknížeti Maxmiliánu Habsburskému a nastal úpadek. Třicetiletá válka město ještě více zbídačila.

K novému rozmachu dochází až v polovině 19. století, kdy 20. srpna 1845 přijel do města první vlak po první české parní železnici z Olomouce do Prahy. Ve druhé polovině 19. století bylo město napojeno na další železniční tratě. Vznikají průmyslové podniky jako lihovar, cukrovar, Prokopova továrna na mlýnské stroje, Fantova rafinérie

¹⁴ Dostupný z internetu: http://www.mmp.cz/mesto/historie/historie14_19/?pod=hist

minerálních olejů a další. Dochází k rozvoji kultury, sportu a dalších odvětví. Je zde také letiště.

Pardubice jsou často označovány jako průmyslové centrum východních Čech. Hlavními zdejšími odvětvími jsou průmysl chemický, strojírenský a elektrotechnický. Dlouholetou tradici chemické výroby zajišťují především společnosti PARAMO a Synthesia – Explosia. PARAMO patří mezi významné české rafinerie. V nynější továrně se vyrábí paliva, maziva, asfalty a asfaltové výrobky. Synthesia se řadí mezi přední české společnosti ve výrobě celulosy, pigmentů a barviv a organických sloučenin. Byla zde také vyvinuta plastická trhavina Semtex. Elektrotechnický průmysl je ve městě rozvíjen především v nové průmyslové zóně. Má zde montovnu celosvětová společnost Foxconn, která se zabývá produkcí spotřební elektroniky a vyrábí všechny součásti osobního počítače. Továrna společnosti Panasonic byla v Pardubicích otevřena v roce 2004. Vyrábí mobilní komunikační zařízení a audio systémy. Pardubice jsou již po staletí známy svým proslulým perníkem. Dále se zde kromě pivovaru také nachází výrobce náhražky kávy Kávoviny nebo pekárna Odkolek. Sídlí zde také pivovar Pernštejn, který nabízí několik druhů piva.¹⁵

Od roku 1874 se v Pardubicích každý podzim koná Velká pardubická, nejtěžší koňský dostih na evropském kontinentu. V Pardubicích sídlí hokejový klub HC Moeller Pardubice, který v roce 2005 vyhrál českou extraligu. Také se tu každý rok jezdí Zlatá přilba, což je závod motocyklů na ploché dráze.

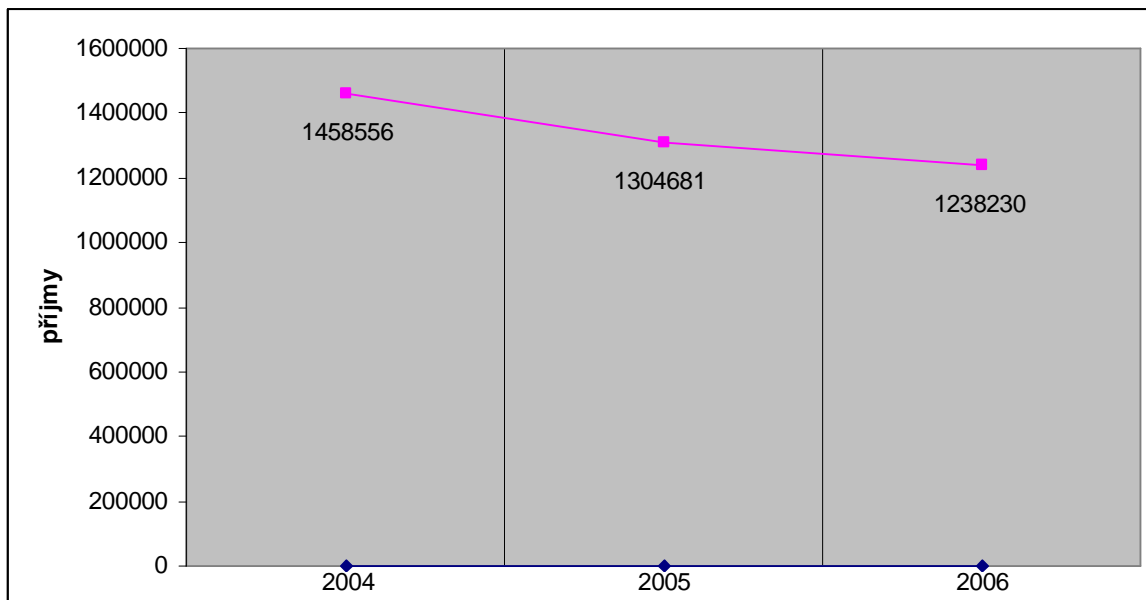
3.2 Příjmy

Celkové příjmy města Pardubice v roce 2004 dosáhly částky téměř 1,459 mld. Kč. Oproti schválenému rozpočtu tak byly vyšší jen o 130 020 Kč. Nárůst je způsoben přijatými dotacemi, které vzrostly přibližně o 230 %. V roce 2005 byly vytvořeny příjmy ve výši necelých 1,305 mld. Kč. Rozpočtované příjmy překročily o více než 25 %. Tento výrazný nárůst je zapříčiněn prodejem pozemků v průmyslové zóně Staré Čivice a prodejem akcií firmy PARAMO, a.s. I v roce 2006 se podařilo splnit schválený rozpočet.

¹⁵ Dostupný z internetu: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Pardubice#Pr.C5.AFmysl>

Celkové příjmy činily 1,238 mld. Kč a předčily tak plánované příjmy o necelých 15 mil. Kč.

Graf 1 Vývoj příjmů v období 2004 – 2006 (v tis. Kč)

3.2.1 Daně z příjmů

V roce 2004 daně z příjmů dosáhly výše 484,552 mil. Kč a na celkových příjmech města Pardubice se podílely 66 %. Podobně tomu bylo i v roce 2005, kdy daně byly stanoveny na částku 506,170 mil. Kč, což znamená 63 % z celkových příjmů. Rok 2006 přinesl nárůst daně z příjmů a to na částku 828,020 mil. Kč. Jejich podíl byl také 63 %. Z těchto údajů je tady patrné, že v letech 2004, 2005 a 2006 měly daně z příjmů největší podíl na celkových příjmech města Pardubice .

Tabulka 2 Daně z příjmů v letech 2004 - 2006 (v mil. Kč):

Druh daně z příjmů	2004	2005	2006
DPFO ze závislé činnosti	157,917	167,573	169,519
DPFO ze závislé činnosti (1,5 % zam.)	18,741	19,943	20,309
DPFO ze samostatně výdělečné činnosti	23,080	23,428	16,472
DPFO ze samostatně výdělečné činnosti	53,980	60,061	34,470
DPFO z kapitálových výnosů	11,596	9,700	11,161
Doplatky z předchozích let	0,321	0,042	0,002
DPPO	181,961	200,233	206,609
DPPO za obce	36,956	25,190	56,851
Celkem	484,552	506,170	515,393

Zdroj: Výroční zprávy o hospodaření MmP v roce 2004, 2005, 2006

3.2.2 Poplatky a daně z vybraných činností

Další položkou jsou poplatky a daně z vybraných činností. Na celkových příjmech se v letech 2004-2006 se účastnily přibližně stejně a to 3 % (2004 – 18,603 mil. Kč, 2005 – 22,366 mil. Kč, 2006 – 27,148 mil. Kč). Nejvíce (přes 90 %) bylo vybráno na správních poplatcích. Zbývající část tvoří poplatky v oblasti životního prostředí a místní poplatky. Pro lepší porozumění uvádím vybrané částky ze správních poplatků v roce 2008.

3.2.3 Majetkové daně (daně z nemovitostí)

Když porovnáme podíly daně z nemovitostí na celkových příjmech města Pardubice, zjistíme, že se od sebe příliš neliší (v roce 2004 4 %, v roce 2005 5 %, v roce 2006 4 %). Nejvíce bylo vybráno v roce 2005 a to přes 42 mil. Kč.

3.2.4 Příjmy z vlastní činnosti a odvody organizací

V roce 2004 příjmy z vlastní činnosti a odvody organizací překročily částku 36 mil. Kč. V následujícím roce dosáhly výše 25 mil. Kč. V obou letech je jejich podíl na celkových příjmech téměř shodný (přes 2 %). Nejvyšší nárůst je zaznamenán v roce 2006, kdy do rozpočtu přibylo 47,016 mil. Kč, což znamená podíl na celkových příjmech 3,8 %. Mezi položky těchto příjmů patří příjmy z pronájmu budov školám, příjmy z pronájmu areálu Hůrka, příjmy z provozování hřbitovů, příjmy z knihoven a Britského centra, příjmy z parkovacích automatů.

3.2.5 Příjmy ze sankčních plateb a pokut

Na sankčních platbách a pokutách bylo vybráno v roce 2004 přes 9 mil. Kč, v roce 2005 8,8 mil. Kč a v roce 2006 se částka vyšplhala nad 10 mil Kč. Podíl na celkových příjmech ani v jednom roce nepřekročil hranici 1 %. Hlavní část pokut je ukládána Městskou policií a ostatními orgány Magistrátu města Pardubice. Dále do rozpočtu náleží 50 % výnosu z pokut uložených Českou inspekcí životního prostředí.

3.2.6 Příjmy ostatní nedaňové

Příjmy ostatní nedaňové do rozpočtu v roce 2004 přispěly částkou 4,109 mil. Kč, což činí 0,28 % z celkových příjmů. V roce 2005 to bylo pouze 1,596 mil. Kč, to je 0,12 % podíl na celkových příjmech města Pardubice. Nejvíce bylo vybráno v roce 2006 a to 5,69 mil. Kč. Podíl na celkových příjmech dosáhl 0,46 %. V tomto roce byly příjmy tvořeny přijatými pojistnými náhradami, přijatými dary na Městské slavnosti, příspěvkem Britské rady na činnost Britského centra a bonusem od České spořitelny za uzavření smlouvy na kapitálové životní pojištění.

3.2.7 Kapitálové příjmy

Další ne zcela zanedbatelnou složkou příjmů jsou kapitálové příjmy. V roce 2004 překročily výši 112 mil. Kč a na celkových příjmech se podílely 7,68 %. V tomto roce byly kapitálové příjmy tvořeny prodejem pozemků (18 mil. Kč), prodejem bytů (84 mil. Kč) a prodejem nebytových prostor (4,6 mil Kč) . Nejvyšší částka byla vybrána v roce 2005 a to 230,225 mil. Kč. Podíl na celkových příjmech tak dosáhl 20,41 %. Nárůst příjmů je

způsoben prodejem pozemků v průmyslové zóně Staré Čivice (přes 92 mil. Kč). Dále do rozpočtu města plynuly příjmy z prodeje akcií firmy PARAMO, a.s. (48,567 mil. Kč), Wienerberger cihlářský průmysl, a.s. (0,411 mil. Kč) a FK AS Pardubice, a.s. (0,188 mil. Kč.). V roce 2006 nastal propad na částku 85,350 mil. Kč, který způsobil podíl na celkových příjmech pouze 6,9 %. Prodej pozemků představoval přes 39 mil. Kč, prodej bytů téměř 40 mil. Kč a prodej ostatních nemovitostí 6 mil. Kč.

3.2.8 Přijaté dotace

Přijaté dotace tvoří velice důležitý zdroj financování. V rozpočtu města Pardubice v letech 2004 – 2006 jsou druhou největší položkou za daňovými příjmy.

V roce 2004 dosáhly dotace absolutní výše 540,954 mil. Kč, která byla 37 % celkových příjmů. Největší položku tvořila dotace z rozpočtu Pardubického kraje na financování škol částkou 306,207 mil. Kč. Na zabezpečení výkonu státní správy bylo poskytnuto 43 mil. Kč. Za zmínku také stojí dotace na regeneraci panelového sídliště Polabany (6 mil. Kč), dotace ze SFŽP na výstavbu kompostárny Dražkovice (5,4 mil. Kč) a dotace na rekonstrukci Městského atletického stadiónu (4 mil. Kč).

V roce 2005 podíl dotací na celkových příjmech dosáhl 16,4 %, rozpočtem uvažované částky 185,122 mil. Kč. Ta je téměř třikrát menší než v předešlém roce. Jedná se o dále jmenované dotace: dotace na zabezpečení výkonu státní správy (40,9 mil. Kč), dotace MŠMT ČR na rekonstrukci zvláštní školy A. Krause (6 mil. Kč), dotace ze SFDI na cyklistickou stezku Svítkov – Popkovice – Staré Čivice (4,1 mil. Kč), dotace na uměleckou činnost Východočeského divadla (1,23 mil. Kč).

V roce 2006 činila suma dotací téměř 243 mil. Kč, tedy 20 % celkových příjmů rozpočtu města Pardubice. Dotace na obnovu obecního majetku po pohromě činila 29,44 mil. Kč. Částka 25,7 mil. Kč přispěla na rekonstrukci Školy Svítání. Po 4 mil. Kč bylo použito na skatepark Základní školy Závodu míru a na regeneraci panelového sídliště Karlovina. Ministerstvo financí ČR poskytlo celkem přes 3,5 mil. na Parlamentní a komunální volby.

Pro lepší porozumění problematiky uvádím přehled běžných a kapitálových dotací.

Tabulka 3 Přehled běžných a kapitálových dotací v letech 2004 – 2006 (v mil. Kč)

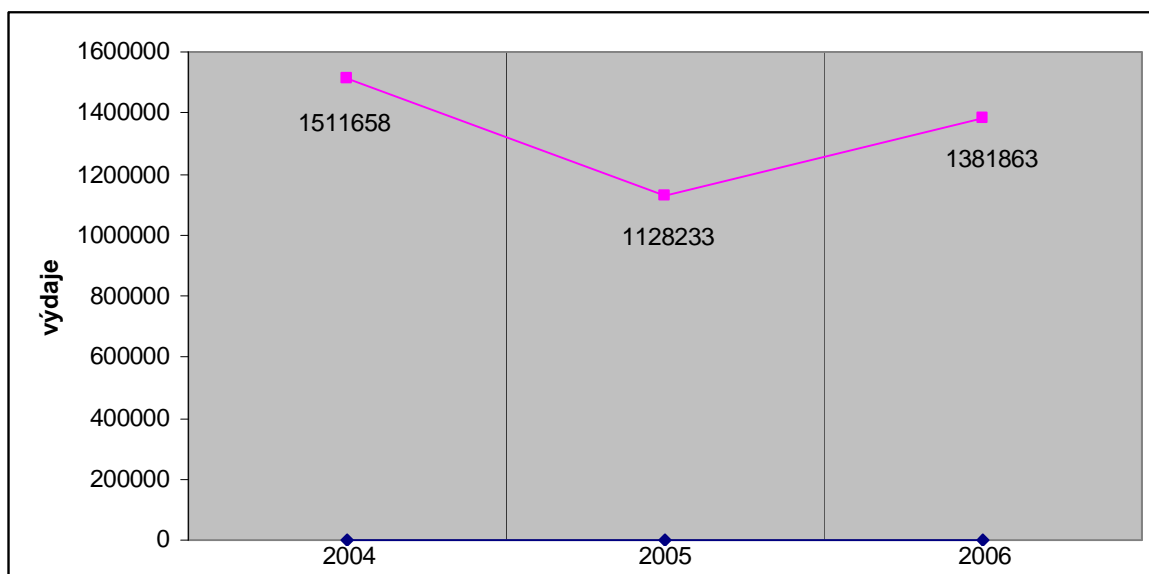
	2004	2005	2006
Běžné dotace	516,757	163,933	192,924
Kapitálové dotace	24,203	21,189	49,991
Celkem	540,960	185,122	242,915

Zdroj: Výroční zprávy o hospodaření MmP v letech 2004, 2005, 2006

3.3 Výdaje

V roce 2004 skutečně vynaložené výdaje dosáhly částky přes 1,511 mld.Kč a překročily tak plánované výdaje o více než 9 %. Tento rozdíl je způsoben především investičními výdaji (např. dary, rozsáhlé rekonstrukce). Celkové výdaje v roce 2005 činily přibližně 1,128 mld. Kč, což bylo o 26 mil. Kč (2,34 %) více než ve schváleném rozpočtu. Finanční prostředky byly vynaloženy na nákup výpočetní techniky a rekonstrukci budov. V roce 2006 nebyla využita celá výše plánovaných výdajů. Ty byly stanoveny na částku 1,383 mld. Kč, vyčerpáno bylo pouze 1,381 mld. Kč. Výdaje poklesly především v odboru investic a dopravy.

Graf 2 Vývoj výdajů v období 2004 – 2006 (v tis. Kč)

3.3.1 Městská policie

Na celkových výdajích města se tato kapitola podílela ve sledovaném období přibližně 3 %. V roce 2004 bylo vyčerpáno 39,182 mil. Kč, v roce 2005 41,435 mil. Kč a v roce 2006 dokonce 46,386 mil. Kč. V roce 2006 bylo na provoz městské policie použito 6,68 mil. Kč, na mzdy, sociální a zdravotní pojištění zaměstnanců přes 34 mil. Kč, na digitalizaci kamerového systému 1 mil. Kč.

3.3.2 Kancelář tajemníka

Další ne zcela zanedbatelnou položkou je kancelář tajemníka. V roce 2004 její výdaje přesáhly částku 121 mil. Kč a na celkových výdajích se podílely 8 %. Největší položku tvořily mzdy zaměstnanců (83,129 mil. Kč), dále pak sociální a zdravotní pojištění zaměstnanců (30,296 mil. Kč) a odměny členům zastupitelstva (4,223 mil. Kč). Výraznější nárůst nastal v roce 2005, kdy byla částka stanovena na 168,88 mil. Kč. Podíl tak činil téměř 15 % celkových výdajů. Ke mzdám zaměstnanců (84,458 mil. Kč), sociálnímu a zdravotnímu pojištění (30,239 Kč) a k odměnám členům zastupitelstva (4 mil. Kč) přibýly výdaje na provoz Magistrátu města Pardubice (29,227 mil. Kč) a výdaje na nákup výpočetní techniky (5,9 mil. Kč). V roce 2006 odbor kanceláře tajemníka vyčerpal přes 172 mil. Kč, což znamená téměř 13 % podíl na celkových výdajích. Finanční prostředky

opět putovaly na mzdy zaměstnanců (90,555 mil. Kč), na platbu jejich sociálního a zdravotního pojištění (32,459 mil. Kč), na odměny (4,817 mil. Kč), na provoz magistrátu (29,838 mil. Kč) a po 3 mil. Kč Hasičskému záchrannému sboru Pardubického kraje a na rekonstrukci budovy na Pernštýnském náměstí.

3.3.3 Kancelář primátora

Tato výdajová složka nedosáhla ani v jednom roce sledovaného období výše 1 % celkových výdajů (2004 – 3,9 mil. Kč, 2005 – 4 mil. Kč, 2006 – 4,3 mil. Kč). Peněžní prostředky jsou určeny na pohoštění, dary, zahraniční cesty, prezentaci města, konference, výstavy a jiné akce pořádané městem.

3.3.4 Odbor školství

V roce 2004 odbor školství tvořil největší výdajovou položku rozpočtu města. Jednalo se o částku 388 mil. Kč, což znamená 25 % podíl na celkových výdajích. Tuto skutečnost mají na svědomí příspěvky všem příspěvkovým organizacím zřízeným městem na mzdové náklady, učební pomůcky a vzdělávání v celkové hodnotě 306,207 mil. Kč. V následujících letech výdaje značně poklesly. V roce 2005 činily 75,568 mil. Kč, což znamená 6,7 % podíl na celkových výdajích a v roce 2006 se jednalo o částku 75,989 mil. Kč, což byl 5,5 % podíl na celkových výdajích.

3.3.5 Odbor právní

Právní odbor se na celkových výdajích Magistrátu města Pardubice podílí velice nízkými částkami, které nedosahují ani 1 % celkových výdajů. V roce 2004 bylo vyčerpáno 305 tis. Kč, v roce 2005 částka klesla na 291 tis. Kč a v roce 2006 dokonce na 152 tis. Kč. Prostředky putují na právní zastupování města v soudních sporech a na zpracování odborných posudků.

3.3.6 Odbor informačních technologií

Kapitola odboru informačních technologií figuruje v rozpočtu města až od roku 2005, kdy její výše činí přes 7 mil. Kč. O rok později částka přesáhla hranici 16 mil. Kč a

na celkových výdajích se tak podílela 1,2 %. Podstatná část peněžních prostředků byla vynaložena na nákup výpočetní techniky.

3.3.7 Odbor sociálních věcí

Ve sledovaném období se podíl na celkových výdajích pohyboval v rozmezí 3 – 5 %. V roce 2004 a 2005 prostředky dosáhly výše 58 mil. Kč, v roce 2006 částky přes 66 mil. Kč. Výdaje byly zaměřeny především na sociální dávky, do fondu sociálních věcí, na provoz klubu důchodců a ubytovny.

Do této skupiny patří i položka Prevence kriminality. V roce 2006 vyčerpala téměř 1,5 mil. Kč. Některé projekty hrazené z tohoto programu uvádím níže:

Tabulka 4 Projekty hrazené z programu Prevence kriminality (v tis. Kč)

Typ programu	Výše částky
Letní tábor pro děti s poruchami chování	122
AD centrum (Klub hurá kamarád)	225
Otevřený klub – nízkoprahový klub pro děti a mládež	110
Výchova romských dětí	90
Dům na půli cesty	118
Centrum náhradní rodinné péče Pardubice	70
Komunitní centrum pro romskou mládež	60
Umělá lezecká stěna	60

Zdroj: Výroční zpráva o hospodaření MmP za rok 2006

3.3.8 Odbor správy obecního majetku

Tato složka se v roce 2006 vyšplhala na konečných 83 mil. Kč, což bylo způsobeno dotací ve výši 20 mil. Kč od Městského rozvojového fondu Pardubice na pokrytí provozních nákladů multifunkčního areálu. Podíl na celkových výdajích v letech

2004 – 2006 nepřesáhl 6 % a jsou určeny na znalecké posudky, na pojištění majetku města a na výkup pozemků.

3.3.9 Odbor životního prostředí

Výdaje kapitoly se pohybovaly pod hranicí 50 mil. Kč (2004 – 37,7 mil. Kč, 2005 – 45,7 mil. Kč, 2006 – 48,1 mil. Kč) a ve výdajové stránce rozpočtu tvoří přibližně 3,5 %. Finanční prostředky jsou soustředěny na svoz komunálního a nebezpečného odpadu, na separovaný sběr, na údržbu veřejné zeleně, na provoz skládky, na provoz Ekocentra Paleta.

3.3.10 Investiční odbor

Ve sledovaných letech tento odbor tvoří největší položku rozpočtu.

V roce 2004 byly celkové výdaje investičního odboru stanoveny na částku přes 362 mil. Kč, čímž překročily rozpočtovanou sumu o 38 %. Podíl na celkových výdajích je tedy téměř 24 %. Ty směřovaly především ve formě daru Nadaci pro rozvoj města na výkup pozemků (40 mil. Kč), na výstavbu obytného domu J. Palacha (31,57 mil. Kč), na rekonstrukci atletické dráhy (26,6 mil. Kč), na rekonstrukci Smetanova náměstí (20,76 mil. Kč), na opravu haly pro basketbal (13 mil. Kč), na regeneraci panelového sídliště Polabiny (11,47 mil. Kč).

V roce 2005 podíl na celkových výdajích dosáhl také 24 %. Rozpočtem uvažovaná částka byla zvýšena o 8 % a to na konečných 267,26 mil. Kč. Výdaje byly použity na přestavbu obytného domu v Dražkovicích (17,29 mil. Kč), na umělý trávník v areálu Ohrazenice (16,84 mil. Kč), na opravu ulice Jiřího z Poděbrad (16 mil. Kč), na rekonstrukci opěrných zdí podjezdu v ulici 17. listopadu (15 mil. Kč), na výstavbu cyklistické stezky (10,46 mil. Kč) a na opravu dětského hřiště (2,97 mil. Kč).

V roce 2006 bylo využito jen 88 % plánovaných prostředků, což představuje přibližně 405 mil. Kč. Podíl na celkových výdajích byl stanoven na necelých 30 %. Finanční prostředky byly zaměřeny na rekonstrukci budovy na Pernštýnském náměstí (25,48 mil. Kč), na výměnu povrchů v Dašické ulici (22,1 mil. Kč), na realizaci dopravní

spojky mezi ulicemi Hradecká a Závodu míru (21,83 mil. Kč), na opravu bazénu koupaliště Cihelna (19,48 mil. Kč) a na rekonstrukci dopravní komunikace v městské části Dubina (18,66 mil. Kč).

3.3.11 Stavební úřad

Stavební úřad tvoří položku s nejnižší čerpanou hodnotou. V roce 2004 to bylo pouze 15 tis. Kč, v roce 2006 necelé 2 mil. Kč. Výdaje jsou soustředěny na průzkumné a projektové práce a na úhradu za posudky k územním řízením.

3.3.12 Odbor dopravy

Druhou největší položkou je odbor dopravy. V roce 2004 kapitola vyčerpala 215,15 mil. Kč, což znamená přibližně 14 % rozpočtovaných výdajů. V dalším roce se částka snížila na 180,05 mil. Kč (16 % celkových výdajů) a v roce 2006 byla zaznamenána hodnota 216,09 mil. Kč (16 % celkových výdajů). Více než 50 % prostředků je každoročně věnováno na provozní náklady Dopravnímu podniku města Pardubice, a. s., jehož vlastníkem je právě město Pardubice. Na základě smlouvy jsou každý rok vypláceny finance Službám města Pardubice, a.s. Jedná se zejména o níže uvedené výdaje:

Tabulka 5 Dotace Službám města Pardubice, a. s. v letech 2004 – 2006 (v mil. Kč)

Druh výdaje	2004	2005	2006
Čištění komunikací	30,92	24,22	29,89
Správa a údržba komunikací	12,13	9,73	11,12
Světelné signalizační zařízení	0,90	1,00	1,10
Úpravy SSZ nad rámec služby	0,20	0,11	1,58
Veřejné osvětlení	27,00	32,00	33,50
Celkem	71,15	67,06	77,19

Zdroj: Výroční zpráva o hospodaření MmP v letech 2004, 2005, 2006

3.3.13 Odbor rozvoje a strategie

Tato výdajová složka patří mezi odbory s nejmenší čerpanou finanční částkou. Ve sledovaných letech se postupně jedná o hodnoty 6,07 mil. Kč, 3,85 mil. Kč, 1,64 mil. Kč, což znamená, že podíl na celkových výdajích není ani 1%. Jedná se o platby za prezentaci města investorům (např.: multimediální CD ROM o průmyslové zóně, tisk propagačních materiálů, překlady, grafické práce), za zhotovení průzkumných a projektových prací (např.: urbanistická studie Univerzita Kampus, studie stavby Městské sportovní haly), za účast města na veletrzích, konferencích a výstavách (např.: mezinárodní veletrh v Mnichově).

3.3.14 Odbor kultury

Odbor kultury se ve sledovaném období na celkových výdajích pohyboval v rozmezí 6 – 8 %. V roce 2004 bylo vynaloženo 91,27 mil. Kč, v roce 2005 suma činila 96,75 mil. Kč a v roce 2006 bylo vydáno 122,27 mil. Kč. Z peněžních prostředků byl uhrazen příspěvek na provoz Východočeského divadla, Komorní filharmonie, Městského informačního centra a Kulturního domu Dubina. Finance také putovaly do fondů (Fond sportu, Fond cestovního ruchu, Fond kultury). Za zmínku jistě stojí i dotace sportovním klubům (HC Moeller Pardubice, TJ Tesla Pardubice, Plavecký klub, Klub potápěčů) a dotace na významné akce ve městě (Velká cena města Pardubice, Zlaté přilba města Pardubice, Aviatická pouť, Febiofest, Festival smíchu).

3.3.15 Ekonomický odbor

V roce 2004 ekonomický odbor dosáhl výše téměř 74 mil. Kč, což znamená 4,89 % celkových výdajů. O rok později se částka vyšplhala na 118,53 mil. Kč. Podíl na výdajích tak tvořil 10,51 %. V roce 2005 byla zjištěna hodnota přibližně 121 mil. Kč a podíl na celkových výdajích dosáhl 8,74 %. Finance tohoto odboru byly použity na platbu daně z příjmů právnických osob (v případě, že poplatníkem je obec), na platbu daně z převodu nemovitostí, na platbu úroků z úvěrů a půjček. Byl také navýšen základní kapitál

u firem MRFP, a.s., EBA, a. s. a Pardubická plavební, a.s. V roce 2005 byly poskytnuty bezúročné půjčky KHK na projekty EU. Jejich přehled uvádím v následující tabulce.

Tabulka 6 Přehled půjček Klubu hurá kamarád v roce 2005 (v tis. Kč)

Druh projektu	Půjčka
Síť služeb pro děti	740
Rozšíření AD Centra	710
Probační a mediační služba	820
Ambulantní péče při DPC	630

Zdroj: Výroční zpráva o hospodaření MmP za rok 2005

3.4 Financování

V roce 2004 byl rozpočet navržen jako schodkový (- 52,733 mil. Kč). Skutečný deficit činil – 53,102 mil. Kč.

V roce 2005 byl stanoven opět schodkový rozpočet ve výši -62,573 mil. Kč. Skutečný rozpočet ale dosáhl přebytku + 176,448 mil. Kč.

V roce 2006 byl schválen deficit rozpočtu – 159,862 mil. Kč. Skutečný schodek byl určen na – 143,633 mil. Kč.

Toto hospodaření je označováno jako tzv. „čisté“, protože se do něj nepromítají splátky půjček a úvěrů, ani použití peněžních prostředků z přebytku hospodaření předchozího roku.

4 Závěr

Cílem mojí bakalářské práce na téma „Analýza příjmů a výdajů města Pardubice v letech 2004, 2005 a 2006 bylo zpracovat problematiku hospodaření měst a obcí v České republice.

K naplnění záměru práce byly stanoveny následující dílčí cíle:

1. vymezit postavení a význam municipalit,
2. charakterizovat hospodaření měst a obcí se svěřenými rozpočtovými prostředky,
3. analyzovat a zhodnotit hospodaření města Pardubice.

V obecné části je popsáno postavení a význam měst a obcí. Posilování územní samosprávy obcí je významnou součástí demokracie. Občané mají možnost podílet se na rozhodování veřejných záležitostí a problémů. Vyjádřit se mohou přímo v referendu nebo prostřednictvím volených zástupců v orgánech obce.

Obce se svěřenými finančními prostředky hospodaří podle rozpočtu obce. Ten je schvalován na dané rozpočtové období (kalendářní rok) a při jeho tvorbě se musí obec snažit co nejpřesněji odhadnout výši svých reálných příjmů a velikost svých výdajů. Rozpočet obce je tedy bilance, která porovnává příjmy a výdaje obce. Dlouhodobým cílem hospodaření obce by měl být vyrovnaný rozpočet. Příjmy a výdaje veřejných rozpočtů závazně člení rozpočtová skladba. Magistrát města Pardubice se snaží o vyrovnaný rozpočet, nebo alespoň o to, aby rozdíl mezi příjmy a výdaji byl co nejmenší. Bohužel příjmová stránka města je limitována a omezena. Naopak o výdajové části můžeme říci, že takřka nezná hranic. Záleží tedy pouze na rozhodnutí představitelů města, které výdajové programy uskuteční a které nikoliv.

V roce 2004 hospodaření města Pardubice skončilo schodkem přes 53 mil. Kč. Ten byl financován z přebytku hospodaření předchozího roku a z přebytku peněžních prostředků Fondu podpory bydlení také z předchozího roku. V roce 2005 byly příjmy vyšší než výdaje o 176,448 mil. Kč. Došlo tak k přebytku, který mohl být převeden do následujícího roku. V roce 2006 nastala znovu situace, kdy výdaje převýšily příjmy a to

o více než 143 mil. Kč. Tento deficit byl financován z přebytku minulého roku.

Velice kladně hodnotím přístup města ke školství, což dokládají mnohamilionové peněžní prostředky mateřským, základním a speciálním školám (např. ZŠ Studánka, ZŠ E. Košťála, ZŠ Prodloužená, Speciální škola Svítání). Za pozitivní pokládám účast na financování provozu Východočeského divadla a Komorní filharmonie. Za zmínku také stojí peněžní prostředky, které magistrát poskytuje na společenské, kulturní a sportovní události ve městě. Jedná se především o Festival smíchu, Festival jaro, Městské slavnosti, Zlatou přílbu města Pardubice, Aviatickou pouť. Oceňuji, že se město podílí na regeneraci panelových sídlišť (např. v roce 2006 panelové sídliště Polabiny, panelové sídliště Dubina). Ještě bych zmínila značné finanční prostředky, které jsou poskytovány na rekonstrukci budov, ulic a komunikací. Za sledované období je to zejména rekonstrukce budov na Pernštýnském náměstí, rekonstrukce Smetanova náměstí, rekonstrukce ulice Jiřího z Poděbrad, ulice 17. listopadu, ulice Sladkovského.

Městu bych vytkla nedostatečnou propagaci městských kulturních památek. Domnívám se, že nejsou navštěvovány v takovém množství, jakého by si zasloužily. Východočeská galerie by jistě nadchla nejednoho turistu. Se zvýšením počtu návštěvníků by došlo ke zvýšení objemu jimi vynaložených finančních prostředků a také k oživení města. V následujících letech by podle mého názoru mělo být jednou z podstatných priorit řešení dopravní situace ve městě. Jedná se zejména o provoz v centru Pardubic, který se nezlepší, pokud nebude postaven obchvat. Dále bych uvítala výstavbu nových sportovních areálů. Ve městě chybí především víceúčelová hřiště, která bychom mohli využívat i v zimních měsících.

Přes všechny uvedené klady a zápory si myslím, že pracovníci Magistrátu města Pardubice se snaží pracovat důsledně a zodpovědně. Doufám, že tak budou i nadále pokračovat.

Použitá literatura

- [1] PEKOVÁ, J., PILNÝ, J. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2005. 555 s. ISBN 80-7357-052-1
- [2] PEKOVÁ, J. *Hospodaření obcí a rozpočet*. 1. vyd. Praha: Codex Bohemia, 1997. 289 s. ISBN 80-85963-34-5
- [3] PILNÝ, J. *Veřejné finance*. 5. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2005, 226 s. ISBN 978-80-7194-963-3
- [4] TOTH, P. *Ekonomika měst a obcí*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1998, 194 s. ISBN 80-7079-693-6
- [5] PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1.vyd. Praha: Management Press, 2004, 375. s. ISBN 80-7261-086-4
- [6] <http://cs.wikipedia.org/>
- [7] <http://www.mesto-pardubice.cz/>
- [8] Zákon č. 2/2003 Sb., o obcích (obecní zřízení); ve znění pozdějších předpisů.
- [9] Zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů; ve znění pozdějších předpisů.
- [10] Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů; ve znění pozdějších předpisů.
- [11] Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní; ve znění pozdějších předpisů.
- [12] Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích; ve znění pozdějších předpisů.
- [13] Zákon č. č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích; ve znění pozdějších předpisů.

Seznam tabulek

Tabulka 1 Kapitoly rozpočtu obce	16
Tabulka 2 Daně z příjmů v letech 2004 - 2006 (v mil. Kč):.....	27
Tabulka 3 Přehled běžných a kapitálových dotací v letech 2004 – 2006 (v mil. Kč).....	30
Tabulka 4 Projekty hrazené z programu Prevence kriminality (v tis. Kč).....	33
Tabulka 5 Přehled dotací Služeb města Pardubice, a. s. v letech 2004 – 2006.....	35
Tabulka 6 Přehled půjček Klubu hurá kamarád v roce 2005 (v tis. Kč).....	37

Seznam grafů

Graf 1 Vývoj příjmů v období 2004 – 2006 (v tis. Kč)	26
Graf 2 Vývoj výdajů v období 2004 – 2006 (v tis. Kč)	31

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
DPFO	Daň z příjmu fyzických osob
DPPO	Daň z příjmů právnických osob
MF	Ministerstvo financí

Seznam příloh

Příloha A: Rozpočet města Pardubice v roce 2004

Příloha B: Rozpočet města Pardubice v roce 2005

Příloha C: Rozpočet města Pardubice v roce 2006

Příloha A: Rozpočet města Pardubice v roce 2004 (v tis. Kč)

Příjmy	Rozpočet	Skutečnost	% plnění
Daně z příjmů	672 634	739 196	109,9
Poplatky a daně z vybraných činností	17 020	18 603	109,3
Majetkové daně	35 000	40 783	116,5
Příjmy z vlastní činnosti	37 481	36 776	98,1
Příjmy ze sankčních plateb a pokut	5 500	9 166	166,7
Příjmy ostatní nedaňové	303 450	4 109	1,4
Kapitálové příjmy	140 525	112 015	79,9
Přijaté dotace	160 946	540 954	336,1
Celkem	1 328 536	1 458 446	109,8

Výdaje	Rozpočet	Skutečnost	% plnění
Městská policie	38 345	39 182	102,2
Kancelář tajemníka	134 528	121 488	90,3
Kancelář primátora	3 607	3 906	108,3
Odbor školství	376 648	387 772	103,0
Odbor právní	400	305	76,3
Odbor sociálních věcí	43 590	58 128	133,4
Odbor správy majetku	57 491	39 818	69,3
Odbor životního prostředí	38 769	37 715	97,3
Investiční odbor	261 220	362 055	138,6
Stavební úřad	100	15	15,0
Odbor dopravy	205 610	215 150	104,6
Odbor rozvoje a strategie	7 806	6 073	77,8
Odbor kultury	84 109	91 270	108,5
Ekonomický odbor	57 424	73 889	128,7
Celkem	1 381 269	1 511 658	109,0

Příloha B: Rozpočet města Pardubice v roce 2005 (v tis. Kč)

Příjmy	Rozpočet	Skutečnost	% plnění
Daně příjmů	725 852	806 492	111,1
Poplatky a daně z vybraných činností	19 740	22 366	113,3
Majetkové daně	35 000	42 866	122,5
Příjmy z vlastní činnosti	20 710	25 167	121,5
Příjmy ze sankčních plateb a pokut	7 000	8 785	125,5
Příjmy ostatní nedaňové	8 450	1 596	18,9
Kapitálové příjmy	115 382	230 225	199,5
Přijaté dotace	115 991	184 122	158,7
Celkem	1 039 885	1 304 681	125,5

Výdaje	Rozpočet	Skutečnost	% plnění
Městská policie	38 080	41 435	108,8
Kancelář tajemníka	176 338	168 880	95,8
Kancelář primátora	8 513	4 050	47,6
Odbor školství	71 520	75 568	105,7
Odbor právní	300	291	97,0
Odbor infor. technologií	0	7 331	-
Odbor sociálních věcí	47 354	58 256	123,0
Odbor správy majetku	46 472	48 085	103,5
Odbor životního prostředí	45 940	45 694	99,5
Investiční odbor	247 649	267 264	107,9
Stavební úřad	100	1	1,0
Odbor dopravy	215 290	180 045	83,6
Odbor rozvoje a strategie	8 912	3 852	43,2
Odbor kultury	89 916	96 746	107,6
Ekonomický odbor	96 974	118 533	122,2
Celkem	1 102 458	1 128 233	102,3

Příloha C: Rozpočet města Pardubice v roce 2006 (v tis. Kč)

Příjmy	Rozpočet	Skutečnost	% plnění
Daně z příjmů	460 800	515 393	111,8
Poplatky a daně z vybraných činností	22 120	27 148	122,7
Majetkové daně	35 000	42 226	120,6
Příjmy z vlastní činnosti	42 470	47 016	110,7
Příjmy ze sankčních plateb a pokut	7 500	10 498	140,0
Příjmy ostatní nedaňové	11 580	5 690	49,1
Kapitálové příjmy	266 079	85 350	32,1
Přijaté dotace	129 031	192 924	149,5
Celkem	1 223 561	1 238 230	101,2

Výdaje	Rozpočet	Skutečnost	% plnění
Městská policie	44 625	46 386	103,9
Kancelář tajemníka	167 737	172 920	103,1
Kancelář primátora	4 233	4 335	102,4
Odbor školství	72 558	75 989	104,7
Odbor právní	250	152	60,8
Odbor infor. technologií	14 500	16 615	114,6
Odbor sociálních věcí	71 308	66 359	93,1
Odbor správy majetku	80 828	83 028	102,7
Odbor životního prostředí	47 755	48 119	100,8
Investiční odbor	460 742	405 259	88,0
Stavební úřad	4 950	1 953	39,5
Odbor dopravy	234 716	216 094	92,1
Odbor rozvoje a strategie	7 570	1 637	21,6
Odbor kultury	101 219	122 271	120,8
Ekonomický odbor	70 432	120 746	171,4
Celkem	1 383 423	1 381 863	99,9

